

Sedem Bernardkovih

7.

Tone je stopal po bregu in zgoraj pod smrečjem je ležal Baližev Henrik. Roki je imel podvihani pod glavo, rdečkasti lasje so se smejali v pomladnem soncu. Ko je začul korake, se je zdrznil in planil pokonci.

»Ali se skrivaš?« je zašepetal Tone in se ozrl na vse strani.

Oni se je potolažil. Nekako začudeno je pogledal Bernardkovega. Spustil se je znova po tleh in malomarno zazelhal:

»Nima pomena. Čemu?«

»Sam dobro veš,« je prežeče nadaljeval fant in šepetal z odkrito zlobnostjo. »Ali še ni bilo orožnikov?«

Henrik je raztegnil ustnice v zaničljiv posmeh:

»Saj nismo kokoši kradli.«

Tone je stisnil pesti in ledeno prikimal:

»Tudi o tem se bomo še pomenili. Zdaj si pa nekaj drugega napravil, čemu se obotavljaš, ko veš, da vsi vemo.«

»Kaj?« je napel Baližev ustnice.

Tone je počenil k ležečemu in strupeno dejal:

»Sam si pravil, da boš. Misliš, da ne vem.«

Baližev se je stresel, zagledal se je v nebo, v bežeče oblake in lagodno preudaril:

»Prava figa! Koliko pa misliš, da je tak kozolec vreden? In zavarovan je bil. Lahko mi še nekaj plača, ker bo imel novega.«

Tone se je vzdignil in roke so mu drhtele. Glas mu je donel hripavo in tuje:

»Kako mirno priznaš! Kot bi vrgel kamen čez cesto!«

»Kaj te je strah?« se je Henrik oprl na roke. »Čemu tako kričiš? Ali bi rad koga priklical? Ali bi me rad zatožil? Mar te je Podklanški najel?«

»Ni me,« je šepetal Tone. »Pa jutri zažgeš komu drugemu. Na primer nam, ki smo ti najbolj na roke.«

»Torej me boš zato ovadil?« je vstajal Baližev.

Stala sta si nasproti in se gledala ko dve renčeči zveri, oba bleda, oba iskrecih se oči. Bila sta enako velika in močna. Stiskala sta pesti in čakala, kdo bo prvi udaril.

»Ne vem, če te bom,« je sopesel Bernardkov. »Bom videl. Prej boš povedal, kdo je ukradel kokoši, da je moral biti naš oče zaprt.«

Henrika je zalila rdečica.

»Kdo pač! To je že sodišče govorilo. Ali misliš, da ga je po nedolžnem obsodilo? Gotovo so imeli dokaze. In naposled, čemu se vam toliko gre za tisto drobnarijo?«

»Za nas je to velika stvar!« se je potrkal Tone na prsi. »To gre za čast, da veš!«

»Beži, beži!« se je zakrohotal Baližev. »Kdo se pa še danes kaj meni za čast. Poglavitno, da imaš kaj denarja!«

»Dobro, če ne veš, kako je s kokošmi, bom storil svoje!« je s trepetajočim glasom dejal Tone.

»Kaj neki boš storil?«

Za Tonetom je zrasla dolga Baliževa postava. Kosmate roke so segle po fantu in ga ujele. Tone je pobledel, skrivil se je in hotel uiti.

»Fantič, počakaj no malo. Nekaj sem slišal, vsega pa še ne.«

Jeklene roke so ga držale za ramena in Tone se je upehan ustavil. Butnil je še parkrat s telesom v levo in desno, nato je omagal. Oči so mu divje sršele, škripal je z zobmi.

»Pusti me!«

Baliž ga je zasukal in ga potisnil na tla. Tone je obupno pogledoval po obeh bregovih. Pod bregom sta čepeli dve hiši, nerazločno se je videla med zelenjem domača koča. Ali bi zakričal? Previdno je premeril Baliža. Stal je razkoračen pred njim in stiskal ustnice. Govoril je s pridušenim, grozečim glasom:

»Tu sedi! In sedaj poslušaj! Nekaj stikaš tod okoli, pa ti povem, da zastonj. In če se le kdaj še kak orožnik prikaže tod mimo, vem, koga naj primem. Zmeljem te v sončni prah. Tebi ni mar, kaj delamo in kod hodimo, služiti pojdi, če si kaj prida delavec.«

Tone je poslušal le mimogrede. Pogled mu je splaval po bregu. Videl je, da gre spodaj po cesti nekdo z vozom. V skrajni sili bi ga lahko poklical. Nenadoma je šinil kvišku, planil mimo Baliža in v grmovje. Razgrnil je veje, poskočil čez skale in se spustil po bregu.

»Počakaj, hej, čakaj!« je zaslísal klic za sabo. Potem je nekaj udarilo po tleh. Razumel je, da meče Henrik za njim kamenje. Povesil je glavo in z omahujočimi nogami dosegel plot. Zavihtel se je čezenj in bil takoj pri koči. Planil je med brate in segel po starih gnojnih vilah. Naslonil jih je grozeče predse in siknil nekam v breg:

»Zdaj naj se pa le prikažeta!«

»Kdo pa?« so bili radovedni bratje.

Zasopel je sedel na tla in jim kratko razložil.

»Naj le pride!« so pljunili v roke.

Toda ni bilo ne Baliža ne Henrika.

Tudi nje je počasi minil pogum in prej ko je legla noč, so bili čisto drugačnih misli.

Poslej je prepletal vse njihovo življenje strah pred Jernejem Baližem. Nenadoma jim je postal strahotno tuj, vsaka poteza na njegovem nagubanem obrazu je predstavljala zvijačo in zlobo. Njegove oči so postale čudno bleščeče in potuhnjene. Dolga postava je lazila po bregu z zlomljenimi koraki, plašili so se pred njo v sanjah in podnevi so se ji umikali. Delali so na vrtu in se je prikazal ob plotu. Telo jim je obhajala mrščavica, umikali so se od plota in naposled pobegnili prav v kočo. Tam so mlajši oprezovali skozi okna in kadar ga ni bilo nikjer več videti, so šli spet na delo. Včasih so ga od daleč zagledali v hosti. Spustili so se v tek čez pota in steze, dokler se niso oddahnili

kje v skriti globeli. Kadar bi ga morali srečati na cesti, so se že od daleč umaknili.

S Henrikom in Kristino so se pa večkrat spopadli. Ob takih prilikah je letelo kamenje od koč do koč, butalo je v okna in stene in ni nehalo poprej, dokler ni kdo zajokal. Navadno je bil to kateri izmed mlajših Bernardkovih, ki se niso znali umikati, kakor je bilo treba. Takrat so Bernardkovi odnehali, žugajoč s pestmi in obetajoč povračilo ob prvi priliki. Včasih se je med bojem prikazal kje na poti Jernej Baliž. Takrat so obstali ko zadeti od strele, kamenje jim je popadalo iz rok in prihuljeno so se splazili v kočo.

Bernardek je vse videl, gledal je včasih izza kakega ogla in ni dejal ne bey ne mev. Če so mu prišli jokajoči tožit bolečine, je srdito zakričal nanje, naj se vsemu privadijo, sam zase je pa čedalje bolj nezadovoljno mrmral.

V sončnem popoldnevu se je pa napotila k Baliževim Maruša.

Maruša je bila včasih potovka, zdaj je pa hodila od hiše do hiše, nekoliko je beračila, nekoliko pomagala pri delu in varovala otroke, da se je nekako preživljala.

»Zdaj pa grem,« se je ustavila pri Bernardku in pomežikovala z drobnimi očmi, težka palica je brskala po kamenju, kakor bi kaj iskala. »Zdaj moram iti. Pomisli, še pred božičem sem mu posodila nekaj denarja. Za teden dni, je dejal. Dvakrat sem mu že rekla, pijačo so nosili od Mihalka in plešali so, gotovo so imeli denar. Zdaj je pa kar pozabil in se ne zmeni več ne zame ne za denar.«

»Jej, njemu denar!« je vzdihnil starec.

»Rekel je, da nima kaj v lonec deti in vem, kaj je lakota. Zato sem mu dala. Tudi pri meni je tako, leto za letom je šlo huje, zdaj si pa pomagam in že poleti stradam.«

»Pa ne zna vrniti, ne zna. Težko boš dobila, težko.«

»Da nima drobiža, je dejal, naj se drugič oglasim. Zdaj pa gotovo spet ne bo drobiža, ne bo ga, ne bo...«

Čez četrto uro ga je zbudilo kričanje. Stekel je iz koč in videl, kako so vrgli staro Marušo iz koč. Dvigala se je s tal, kričala nerazumljive besede in prosila z rokami. Počasi se je vračala po poti. Kristina in Henrik sta se ji spakovala pred hišo.

»Torej ni bilo nič,« je neverno spraševal Bernardek.

»Pravi, da sem znorela, da mu nisem nikoli nič posodila.«

»Pa imaš kaj pisanega, kako pričo?«

»No, dobro vero: Kdo je pri nas vaju pričo?«

»Težko bo, težko...«

Sam zase je dobro vedel, da ne bo ničesar dobila.

(Dalje.)